

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Félévre . . . 6 kor. — fl.	Félévre . . . 9 kor. — fl.
Negyedévre. 3 kor. — fl.	Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

A nemzet kincsei Budapesten.

Kerekre nyílt szemekkel néznek majd a bécsiek arra a néhány száz budapesti városatyára, akinek talán kissé későn, de azért nem elkésve az jutott eszébe, hogy jó volna talán végre-valahára azokat a magyar nemzeti kincseket, amelyeket a bécsi Hofburgban őriznek, visszahozni Magyarországra, Budapestre.

A városatyák, akik — mint említettük — erre a gondolatra jutottak, igen szerényen indokolták meg ebbeli kívánságukat s nem is hivatkoztak arra, hogy ez tulajdonképpen egy régóta lappangó *nemzeti óhaj*, amely csak magánkörökben jutott kifejezésre. — Nem erre hivatkoztak — ismételjük — noha hivatkozhattak volna erre is. Azt mondták, hogy a főváros amúgy is mindent elkövet egy széles és nagyszabású akció keretében, hogy az idegenforgalmat élénkebbé tegye a fővárosban.

Mégis nagy vonzóerőt gyakorolna a fővárosba érkező ki-

váncsi idegökre, ha a király tulajdonában lévő nemzeti kincseket, amelyeket Magyarországból évszázadokon át gyűjtöttek össze, idehoznák Magyarországra fővárosába, a helyett, hogy Bécsben, a Burgban mutogatnák, ahol tulajdonképpen helyük nincs. Az idegen nemcsak érdekes látnivalót találna, hanem tanulmányozni valót is. Sokat, nagyon sokat tudna meg az érdekes és tudnivaló idegen ezeknek a kincseknek tanulmányozása folytán, ami nemzetünk ezeréves multjához tartozik, ami történelmünk és világtörténeti szereplésünk dicsőségének kiegészítő része. Tanulást vehetna valamiképpen egy idegen néptörzsek közé jutott népnek kulturájából, kulturájának fejlődéséből, harczaiból, győzelmeiből, szóval sok mindenből, amit ezek a kincsek némán és mégis beszédesen hirdetnek.

Ám, újra visszatérünk arra, hogy a bécsiek furcsa szemekkel merednek majd erre az indítványra.

Hogyan — fogják majd valószínűleg kérdezni — a magyarok azt kívánják, hogy az ugynevezett magyar nemzeti kincsek, amelyek az ugynevezett magyar király birtokában vannak, az ugynevezett Magyarországra kerüljenek vissza? Magyar nemzeti kincsek, magyar király, Magyarország! Hát van Magyar nemzet is? Van magyar király is? Van Magyarország is? Nemcsak a „Gesamtm-Monarchia“ exisztál, illetőleg: „Oesterreich“, amelynek „Provinzstadt“-ja Budapest és „Provinz“-ja Magyarország? Vagy az osztrák császár, aki történetesen az apostoli magyar királyi czimet viseli, éppen úgy, mint a cseh királyi czimét, csakugyan valóságos magyar király?

Bizonyára szörnyűködni fognak erre a fölfedezésre. Egyetlen korvinát sem engednek majd elvinni a bécsi Burgból (ha tőlük függ), nemhogy a tőmérdek nemzeti kincset, amelyek történelmünk legdicsőségesebb fejezeteit hirdetik. Szerencsére nem a bécsiektől függ

Az Uránia mai előadása.

Pekár Gy. művében a XIX. század megrázó drámái vonulnak el szemünk előtt. Egész kulturánk egyik határkövével állva, mint rejtélyes világok kutatói, visszatekintünk a már meghaladott utakra. Pekár drájában az első kép az a keresztre feszített Krisztus, a kit *Velaquez* festett meg egykoron. Szimbolikus kép: időszámításunk két ezredévének tengelye a hatalmas alak körül fordul meg. Egy előjátékban színes képek vetik eléink Róma összerokadását. Előtte még diadalmaskodik az antik szellem, de Konstantin már látja a keresztet az égen: *In hoc signo vinces.*

De a római világ ernyedé ereibe új vért kellett önteni. A végzet bevezeti a germán néptömeget a klasszikus márványvárosban s attól fogva gyors egymásutánban látjuk a húnok rohamait, Theodorich birodalmát, Justinianus bizsanti ragyogását s azt, hogy mint omlik össze sorvaszó bűneiben Theodora birodalma. A VII. század az izlámé, a melynek tulterjedését Nagy Károly gátolja meg. Ő rakta le a feudalizmus alapjait, a melyeken Európa a franczi forradalomig nyugszik. Velős és megvas rövidséggel vezet minket Pekár honfoglalásunk

korán s a misztikus középkoron át, a keresztesháborúk, a trobadurok, Guttenberg és Kolumbus, a renaissance és Luther s Lajosok kora és a nagy forradalom hatalmas, színes képeken perdülnek le mint a mi századunk bölcsődalai, fölhangozik a *Marseillaise.*

Ez az előjáték; maga is külön darab, melyet egy költő-filozófus rabszódikus hűvvel vet eléink.

Az I-ső felvonás ott kezdődik, a hol vérezen örvénylik a história folyamata a XXII-ik század mérföldköve körül. Az első képen Camill Desmoulins lelkesíti a csöcselóket a Bastille ostromára. Majd a korzikai hős tűnik fel a látóhatáron. Az egész Louvre s a versaillesi képtárak felvonulnak előttünk, hogy Pekár világitása mellett lássuk Napoleon történetét. Napoleon tünteményes megnövekvése és tragikus bukása adja a század történetének első harmadát. E szédítően vakmerő géniusz történetét kovácsolt a maga képére és hasonlatosságára. A században később még két ilyen reprezentáns támadt: a népek szabadságának lánglelkű apostola: Kossuth Lajos és a mai Európa térképének aczélkezü megrajzolója: Bismarck.

A mit kulturánk új alapjainak nevezzük, a II-ik felvonásban tárul eléink. Mi

más kép az, a mit itt Pekár zamatos, színes toka s az Uránia képei adnak! Romantikus ihletben él Európa, halljuk Beethoven öserajú akkordjait, Schubert zenéjét; jönnek a század epokális költői, Walter Scott, Heine, Musset, Hugó Viktor, a filozófusok: Schelling, Fichte, Goethe; a tudósok: Humboldt és Fraunhofer s a tudományok a gazdaság szolgálatába való lépése. Látjuk a régi postakocsit és az első lokomotívot. Nasmyth hatalmas gőzpörölyét. Óriásilag rohan előre az emberi elme; a tudós demokratizálódik és új ideálok felé vezet a tömegeket. Ezek itt a szemünk előtt élődnek új jogi öntudatra: a juliusi forradalom, Kossuth, Petőfi, Bem a magyar szabadságharcz sötét tragédiáival, huszáraink nagyszerű rohamaival, Buda bevétele, Haynau rémuralma. Világos és az aradi vértanúk — megrendítő állomások, a melyeknek színes tragikumát természetesen leg a hidegebb, számító és józan politika követi.

Még egyszer felzúdulnak a század regimentjei; a harmadik felvonásban egy pillantást vetünk Eugénia császárné ledér udvarába s megértjük a következőket. Két népfaj méri össze újra fegyverrel: a némettség revancheot vesz nagy Napoleon győzelmeiért. A viadal zord vezetője Bis-

ennek a fontos kérdésnek a megoldása. Maga a magyar király nem úgy fogja fel közjogi helyzetét, hogy ő neki csak pusztán czime a magyar királyi cím. Ő tudja, hogy magyar király is és Magyarországon csakis magyar király s mint ilyennek jogai is vannak, amelyeket gyakorolnia szabad, ha akar és amelyeket gyakorolnia bizonyos körülmények között kell is.

E jogokhoz tartozik az is, hogy az osztrák császár birtokában levő magyar nemzeti kincseket odaajándékozhatja a magyar királynak.

Ha tehát a városatyák indítványa majd szóba kerül a legközelebbi jövőben, nem is azt kívánják, hogy a nemzeti magyar műkincseket a nemzetnek ajándékozzák és hogy a muzeumban helyeztessenek azok el. Kérelmezni fogják azt, hogy a magyar király ajándékozza azokat oda a magyar királynak és ahelyett, hogy a bécsi Hofburgban mutogatnák az idegeneknek, mutogassák azokat a budapesti királyi várpalotában, a melyet civillistájából újra építtetett a magyar király.

Hogy a magyar király meg fog egyezni az osztrák császárral ebben a kérdésben is, annak elvitatására egyetlen magyar embernek sincs joga.

marok század harmadik harmadának jellemző embere a félszemetesen hallgatag Moltke. Megazületik a legújabb kor leggyorsabban emelkedő világhatalmassága: a német császárság. Még egyszer hangzik az ágyuszó Európában, de a török-orosz háború epizódjai után ismét a tudomány veszi át a vezető szerepet. Minő lángelmék, az energia minő hőseit mutatja be Pekár! Staudy és Nansen felkutatják Afrika izzó vidékeit és a polus hófövére fagyos világát; Darwin az ő elméletével sarkiból kiforgatja s új utakra tereli a tudományokat, a melyeknek Mayer nyit nagyszerű perspektívát az erő megtartás elméletével. Pasteur, Charcot, Helmholtz, Edison, Röntgen, Bessemer... azután a gondolkodók és teremtők: Nietzsche, Zola, Ibsen, Tolstoj, a művészet szecszessziója, Wagner zenéje... Hirtelen megvillan a színpad nagy ernyőjén egy ősi kép: utolsó tablóján ránk mereszti rejtélyes szeméit a talányt adó szifx... Ki lát a jövőbe? Ez itt a múlt volt, ragyogó, könnyel örömmel diadallal teljes múlt, a melyet egy izzó temperamentumú tudós költő vetett elénk. Ez a bázis a melyen mi ma állunk. A jövő a szifx kérdése.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Távirati tudósítás.

Ugy látszik, hogy a szőnyegen levő közigazgatási javaslat sem képes már érdeklődést kelteni a képviselőkben, akik már csak a választásokra gondolnak. Ki törődik most államcsinálással, vagy önkormányzattal, midőn a mandátum forog koczán. Perczel elnök az ülést a honatyák elégtelen száma miatt csak 11 óra után nyitotta meg. Fölmerül az a kérdés, hogy ily körülmények között nem lesz-e szükséges az ülések tartamát egy órával meghosszabbítani, minthogy különben még júliusban is együtt kellene lennie a Háznak, hogy a tárgyalásra kitűzött javaslatokat elkészíthesse.

Az ülés elején néhány mentelmi ügyet tárgyalnak. Rohonczy Gedeont párvialad vétsége miatt kiadták. Báró Fiáth Miklós mentelmi jogát a bizottság felfüggeszteni javasolja.

Pichler Győző kérde, hogy báró Fiáth Miklóst annak idején meghívták-e a mentelmi bizottság tárgyalására.

Feilitsh Arthur előadó azt mondja, hogy nem szokták az illető képviselőket kézbesítés útján meghívni. Különben is köztudomású, hogy Fiáth Amerikában tartózkodik.

Pichler Győző azt látja, hogy Fiáth esetében a hitelezők pressziót akartak gyakorolni és nem javasolja a Fiáth kiadatását.

A kérdés föltevésénél a kormánypárt egy része a kiadás mellett áll föl, míg az ellenzék úgy maradt, hogy nem lehetett megállapítani, hogy a többsége a kiadás mellett van e. Erre az elnök elrendelte a szavazatok megezámlálását. A számlálás alatt való korteskedés folyik az ellenzéki oldalon a kiadás megtagadása mellett. A jegyzők megezámlálván a képviselőket, kiűnik, hogy a Ház nem határozatképes, mire az elnök az ülést felfüggeszti. 48-an a kiadás mellett, 27-en a kiadás ellen állottak föl.

Lukács László pénzügyminiszter válaszol Kullmann Jánosnak a gyógyfürdőhelyeken eszközölt új építkezések adómentessége ügyében tett interpellációjára. Ezek adómentességéről maga a törvény akként intézkedik, hogy mindazon nyaralóhelyek, melyek a hatóságok által gyógyfürdői nyaralóhelyeknek nyilvánítottaknak, 20 évi adómentességben részesülnek. A Ház a választ tudomásul veszi.

Lukács László pénzügyminiszter válaszol Zmeskáll Zoltánnak, a Dégen Gusztáv ügyében tett interpellációjára. A Dégen Gusztáv által írott levélről már előbb is volt tudomása. Az nem áll, mintha a kérvények aszerint nyemének elintézését, amint milyen párti képviselő protszálja. Reá a protekció mindig kedvezőtlen hatást gyakorol. Dégen e tárgyban nem járt el a miniszteriumban, különben is az újfalviak kérvényét még e levél megjelenése előtt utasította el. (Helyeslés balról.)

Zmeskáll Zoltán: Megnyugtatta a miniszter válasza. De kéri a miniszterelnököt, jelentse ki Dégen Gusztávnak, hogy többé nem tagja a szabadelvűpártnak. Neki nem cölja ebből pártkérdést csinálni, mert hisz közte és a radikálisok között nagy űr van.

Foglalkozik aztán Dégen Gusztáv személyével, ki ezen eljárásával legkevésbé sem szolgál rá képviselői voltára. Felolvassa Dégen levelét, melyből kimutatja, hogy az nem felelt meg a valóságnak s így választóit megtévesztette. Elvárja Dégentől, hogy ezek után vonja le magának az e tettekből folyó konzekventiákat. Ha pedig ezt nem

tenné, úgy elvárja a minisztertől, hogy intézkedni fog.

Ekkor az elnök fölött lévő karzatról egy munkásforma ember egy irást dobott le s az elnök folytonos csengetése közben kérte a Házat, hallgassák meg kérését. Képviselők között látható zavar, teremszolga utasítsa a rendőrt, hogy fogja el. Ennek megtörténte után Kossuth Ferencz interpellált a szombathelyi törvényssék elintézetlen ügyeiről.

Barta Ödön: Interpellációt intéz a földmivelésügyi miniszterhez a ruthén aktió ügyében. Indokolásában fejtegeti az aktió üdvös, jogos voltát, előmeréssel van a földmivelésügyi miniszter ellenében. Az aktió hatását már most lehet látni, mert a kivándorlók száma csökkent. Sajnos, mint most az szépen nyilvánossá lett, történt ott szabálytalanság is.

Buzáth Ferencz: Csak magok gondolják.

Barta Ödön: Képviselő ur nem ösmeri ugy az ügyet.

Buzáth-Barta folytonosan beszélgetnek.

Elnök felhívja Buzáthot, foglalja el a jegyzői székot.

Rakovszky J.: Lemondott. Nem kell elfoglálnia. Így nem szabad eljárni.

Darányi válaszában kijelenti, hogy Egán ajánlatára küldte ki Párist. Két hónap előtt Páris Egán ellen panaszos beadványt intézett hozzá, amelyre elrendlése a vizsgálatot. A panasz alaptalan volt. Egán ruthén akciója eredményesnek bizonyult.

Bartha és a Ház tudomásul vetik a miniszter választát.

Buzáth sérelmet lát abban, hogy az elnök az iméut olyan modorban felszólította.

Rakovszky: Szemtelenség!

Gajary: Mit mondott a képviselő ur?

Elnök: Rendre utasítom!

Gajary: Mit mondott Rakovszky képviselő ur?

Rakovszky: Majd megmondom!

Buzáth: Kérem az elnök urat, adja eljárásának magyaroztatát.

Elnök: A házszabályok szerint jár-tam el!

Az ülés nagy zaj közt ért véget.

Színházbizottsági ülés.

Az intendatura ügye.

Tegnap délután igen fontos, a debreczeni színeszet jövőjére messze kiható ügyekben tárgyalt a színházbizottság.

Kevéssel négy óra után nyitotta meg Simonffy Imre kir. tan. polgármester az ülést. Üdvözölte a megjelent tagokat s a jegyzőkönyv hitelesítésére Komlóssy Dezső és Szentkirályi Tivadar bizottsági tagokat kérte fel.

Oláh Károly bejelenti, hogy a bizottsági ülésnek két tárgya van: az intendatura visszaállításának kérdése és a színházra vonatkozó pályázati feltételek megállapítása. Ajánlanám, hogy elsőnek az intendatura kérdését tárgyaljuk.

Dr. Bakonyi Sámuel: Még most a szívből beszél a tanácsnok ur.

Oláh Károly: Azért ajánlanám, hogy az intendatura kérdése tárgyalásuk előtt, mert ha a kérdés kedvező fogadtatásra talál, elesik a pályázati feltételek megállapításának ügye.

Nemes Kálmán: Hát mi a véleménye a tanácsnok urnak a színházi intendatura visszaállításának ügyében?

Oláh Károly: Én a magam részéről nem ajánlanám, hogy a város erre forgácsolja erejét. Más fontos közszükségletek várnak megoldásra és ezek nagyon igénybe veszik a város anyagi erejét.

Dr. Bakonyi Sámuel hosszas és mély megfontolásra valló beszédben definiálta mi az az intendatura és miért kell azt visszaállítani. A színészet magánvállalkozók kezében sülyedőben van kulturmissziójától eltér, küzi a jó ízlést a művészet oltáráról és tévutra tér. Ez az irányzat tovább fenn nem állhat. Debreczen színházbizottságának, annak az erkölcsi testületnek, amely kötelességszerűleg őrködik Debreczen színészetére, művészi becsé és értéke felett, a dekadenciát nem szabad behunyt szemmel néznie, hanem erkölcsi kötelessége a művészet és jó ízlés érdekében vétőt kiáltani. Erősen hangsúlyozza, hogy magánvállalkozó kezében nem várhatja Debreczen a színpad dicsőségének és erkölcsi, kulturális értékének visszaállítását, mert magánvállalkozó kezében a színpad és a művészet egyszerű üzleti vállalkozássá törpül. Csak az intendatura az, amely a művészi értéket visszaállíthatja. Nem fél az anyagi kérdés megoldásától sem. Ma már a színház iránt melegebb és biztosabb a közönség érdeklődése és ha kevésbé értékes előadások is telt ház közönsége előtt folynak le, akkor művészi értékű, gondosabb és becsesebb előadásokkal, kifogástalanabb erővel, eo ipsó inkább biztosíthatunk publikumot és anyagi sikert. Nem tartozik egyik-másik színigazgató barátja és ellensége között, nem is ez a czél vezette őt. Hanem vezette az, hogy Debreczen intelligenciájának mai fejlettsége, jó ízlése a színpadon is művészi emelkedést követel. S mivel megvagyok róla győződve, — ugymond — hogy Debreczen közönsége ezt a czélját, óhaját csak az intendatura visszaállításával éri el, rá nézve kötelező parancs, hogy szavamat felemeljem s Debreczen színészetének ősi becsülete érdekében az intendatura visszaállítását a legnagyobb lelkesedéssel ajánlom a mélyen tisztelt bizottság figyelmébe.

Márk Endre elvileg hozzájárul az intendatura visszaállításának kérdéséhez. Barátja ennek az eszmének s bizik benne, hogy a színház művészi ereje ezzel csak emelkedni fog. De a másik kérdésre az anyagiakra nem talál nyugalmas táppontot. Nem azt érti, hogy az intendatura működésével ne lehetne olyan anyagi sikereket elérni, mint magánvállalkozó elér; de érti azt a kérdést, amely az intendatura első finanszírozását illeti. Javaslatba hozza tehát, hogy egy szűkebb bizottság rövid határidőn belül készítse el az intendatura felállításának tervét és költségvetését, hogy a legfontosabb alap meglegyen a további tárgyalásokhoz.

Simonffy Imre polgármester a multakra hivatkozik, amikor az intendatura nehéz akadályokkal küzdött, a debreczeni színházrészletnek vándorolni kellett és 9 év alatt 40,000 forintot tett ki a deficit.

Aczél Géza nem tartja alkalomszerűnek, sőt elfogadhatónak sem a multakra vonatkozó hivatkozást. Akkor a szin-

társulat csak a város égise alatt tudott megélni. Ma már egészen más alapon lehet szervezni egy intendaturát. Van elég praktikus ember, aki a színügygyel és a vezetéssel tisztában van. Híve ő is az intendaturának és hozzájárul Márk Endre javaslatához, amely szerint bizottság küldessék ki, amely a saját tapasztalatai, ismeretei, valamint a színigazgató könyvei alapján tervet készítson az intendatura felállítására nézve. Ő az intendaturában egyúttal a debreczeni színészet állandósítását látja, amely csak így következhetik be, nem pedig ha magánvállalkozó bírja a színházat.

Komlóssy Dezső elvileg híve az intendaturának és annak visszaállítását a szó teljes értelmében kívánja. De ez most rovasára eshetnék a színházi pályázatnak, amelyet rövidesen ki kell írni és el kell dönteni. Ha az intendatura ügyét elhúzzák, a pályázattal is elkésünk és eredménytelen marad.

Dr. Bakonyi Samu örömmel konstatálja, hogy elvi ellentét nincs; az intendatura visszaállítása mellett vagyunk.

Szentkirályi: Mindnyájan amellet vagyunk:

Dr. Bakonyi úgy találja, hogy a multa való hivatkozás nem helyes. A mult kalamitásai a színészet vándorlásával állottak elő. A vándorlás rákfenőjének gyökere gyógyítása pedig éppen az intendatura visszaállításával éhető el. Ez fogja meghozni a debreczeni színészet állandósítását. A polgármester ur arra hivatkozott, hogy az intendatura a nehéz viszonyokkal küzdő multakban kilenc év alatt negyvenezer forint deficitet teremtett. Nos, hát ma mikor nincs intendatura, ha a sok deputátumot nem számítjuk, csupán készpénzben ötezer forinttal többet adunk a színigazgatóknak subvencióképen kilenc év alatt. Tehát ha még olyan nehéz helyzetben lennénk, mint a multakban, még akkor is nyernénk a mai viszonyok mellett. Hozzájárul Márk Endre indítványához és hiszi, hogy a júliusi közgyűlésig elő lehet készíteni a kérdést.

Szentkirályi, Komlóssy Arthur, Oláh Károly, Lengyel Imre felszólalásai után kimondja a bizottság, hogy hármas tagu szűkebb bizottságot küld ki amelynek feladatává teszi, hogy július 15-éig az intendatura visszaállítását czélzó törekvések megvilágítására a szükséges adatokat beszeresse, a tervezetet és a finanszírozást elkészise.

Ezen az alapon a hármas tagu bizottságba **dr. Bakonyi Samu, Márk Endre** és **Aczél Géza** beválasztottak.

Az intendatura feletti hosszas vita kimerítette a bizottsági tagok egy részének türelmét s azt kívánták, halasztassék a pályázati feltételek tárgyalása máskorra. A többség azonban tárgyalni kívánt. Ekkor a polgármester átadta az elnöki széket a főjegyzőnek s a bizottság kitartóbb tagjai már az ő elnöklése alatt egész fél 8 óráig letárgyalták a 33 szakaszból álló szerződési tervezetet, melyet igen csekély módosítással ugyanolyan szövegben fogadtak el, mint ahogy azt a szűkebb bizottság kidolgozta.

A szerződési tervezet lényegesebb pontjait lapunk holnapi számában ösmertetjük.

Álarozos rablók támadása.

Sóvágó János az esküdszék előtt.

Debreczen, június 19.

Az esküdszéki tárgyalást tegnap **Fleischman Mór** nagykereskedő szakértő kihallgatásával kezdte meg a törvényszék. **Fleischman** a kezdőkre nézve azt a véleményét adta, hogy azokon a szabályos kilyukasztás nem eredhetett a gyártól, mert a különféle kelmékben található teljesen egyforma lyukasztások csak készakarva ejthetők és a gyáros készakarva nem teszi értéktelenné az árut.

Fleischman Mór szintén a rabszegélyző egylet javára ajánlotta fel a részére kiutalt napidiját.

Andriks János fogházörmester és **Papp Péter** fogházör az adták elő, hogy **Sóvágó János**nak november 6-án, mikor vizsgálati fogházba helyezés végett bekisérték bekisérték, szakála nem volt. A félszeme akkor egészséges volt, csupán december óta van gyuladásban.

Elnök: Felszólítja **Grosz Etel**t, nyilatkozzék, hogy ezek után is állítja-e teljes meggyőződéssel, hogy **Sóvágó János** volt az álarozos támadó és akkor szakála volt?

Grosz Etel kijelenti, hogy határozottan tudja, hogy **Sóvágó János** látta azon este.

Steuer Sándor is fenntartja azon állítását, hogy **Sóvágó**ban megtámadóját ismeri fel és kijelenti, hogy tegnapi megfigyelése után még bizonyosban állíthatja **Sóvágó** bűnösségét, mert mint a rendőrségnél említette, arra nem emlékezett, hogy félszeme. De tegnap gyakran észlelte, hogy a vádlott balszeme helyét is mozgatni tudja.

Dr. Izsó János törvényszéki orvos érdekes magyarázatot adott a hajszálakkal tett vizsgálata eredményéről, de egyúttal kifejtette, hogy a tudomány mai állapotában a hajvizsgálat személyazonosság megállapítására nem alkalmas.

Steuer Sándor a tárgyalás folyamán azt adta elő, hogy megtámadója ráncos képű volt. **Sóvágó** erre felszólalt és kérte, hogy a törvényszék vizsgálta meg szakértő orvossal, hogy az ő képe ráncos-e, mert úgy tudja, hogy az ő arczbőre sima.

Ezen vizsgálatot **Dr. Kardos védő** is ellenozte és így a törvényszék nem rendelte el.

Dr. Bálint **Sóvágó** szüleinek a megeskütését, **dr. Kardos** pedig **Grosz Etel** meghiteltetését ellenozte, ellenben a törvényszék úgy ezeket, mint **Steuer Sándor**t esküre bocsájtotta.

Ezután egy csomó iratot olvastak fel, melyek vádlott sötét előéletét igazolják.

Dr. Kardos védő indítványozta azon okmányok beszerzését és felolvasását, melyek azt bizonyítják, hogy **Sóvágó** hányszor és mennyi időt töltött vizsgálati fogságban oly ügyekben, melyekben nem találtatott bűnösnek. Továbbá a mártonfalvai és büdzentmihályi rablási ügyekben hozott felmentő ítéletek felolvasását is kérte. A törvényszék nem adott helyt a védő kívánságának arra hivatkozással, hogy ezen ügyekről a védő beszédben módjában lesz az esküteket kellőképen felvilágosítani.

Egy órákor délben függesztette fel az elnök a tárgyalást, előbb azonban **dr. Bálint** kir. alügyész az esküdszékhez intézendő kérdéseket indítványozta.

A törvényszék délután fél ötig tárgyalat visszavonulva a kérdések felől. Két kérdés feltevését határozta el.

Főkérdés: Bűnös-e **Sóvágó János** abban, hogy 1900. október 29-én estefele,

Debreczenben a Pallagon tekő Tornyos tanyán ismeretlenül maradt három társával előzetesen egyetértve, a helyszínen talált Steuer Sándort, nejét és Grosz Etelt álcázosan megtámadta és ezzel a rablás bűntettét megkezdette és tőle távol levő okból szándékát végre nem hajtotta.

A második kérdés arra vonatkozott, hogy bűnös-e vádlott a szándékos emberölés kísérletében.

Dr. Kardos még több kérdés feltévesztését is kívánta és mert a törvényszék nem adott helyt annak, semmisségi panaszt jelentett be.

Ezután a perbeszédre került a sor.

A vádbeszédet dr. Bálint kir. alügyész röviden vezette be: Csábító volna, hogy perbeszédemet azzal a magyar közmondással kezdjem, hogy addig jár a korsó a kútra, míg el nem török. Sívágó János. Ez a név nem egy egyént, hanem fogalmat jelent egy megtestesült gonosztevőt, aki valmerő bátorságával és azzal, hogy semmi büntényről vissza nem riad, hirhede, gyűlölté tette magát. Ez az ember — mélyen tisztelt esküdt urak — már halálra volt ítélve, kiállotta a megsemmisülés gondolatának kínjait, más esetben ismét nagyobb büntetéstől szabadult meg. Vajon miért nehezedne az Isten átra Sívágó Jánosra, mit véthetett a gondviselés ellen, hogy ártatlan embert ilyen súlyos vádakkal zaklasson. Megezünnék Istenben hiúni, ha ezen embert ártatlanul sújtaná a gondviselés ilyen súlyosnál-súlyosabb vádakkal. Uraink, ez az ember nem lehet ártatlan. De nemcsak ilyen elvont okokból mondható ki bűnösége, nézzük az esetet. A tényállás a következő:

Dr. Bálint azután kiterjeszkedett a bűnper minden legcsekélyebb részleteire, megdöntötte Sívágó védekezését és az igazság érdekében marasztaló ítélet meghozatalát kérte.

Sívágó János azzal van vádolva, hogy ő a Tornyos tanyai betörők egyike. Alibi-jére hivatkozik ezzel szemben. Ennél a pontnál egy körülményt kell megjegyez-nem. Sívágó az első napokban csupán szüleiére hivatkozott és csak a tárgyalás folyamán jelentett be újabb tanukat. Állítása szerint ez azért történt, mert azt várta, hogy az öt felismerő tanukat szembebesíteni fogják vele. Vádlott ezen védekezése roszhiszemű, mert az iratokból megállapítható, hogy közölte lett vele, miszerint Steuer és Grosz felismerték. Azért nem hivatkozott ezen tanukra előbb, mert akkor még emlékeztek azok és meg-czáfolták volna, míg azonban ilyen sok idő múltán nem emlékeznek és határozott tagadó választ nem adhatnak.

Rövid szünet után Dr. Kardos Samu védő mondta el hatóságos, jobb ügyhöz méltó beszédét. A másfél óráig tartó védőbeszédét. A másfél óráig tartó védőbeszédnek csupán bevezető részét adjuk a következőkben: Közel két évtized alatt ügyvédi pályámon nem egy alkalommal volt tanúbizonyságot adni annak, hogy céloim mindenkor az anyagi igazság kiderítése. Akik figyelemmel kísérték szerény működésemet, tapasztalhat-ták, hogy sok háládatlan ügyben könnyítettem meg a bíróságnak az igazságos íté-lkezést az által, hogy tagadásban levő bű-nösöknek beismerést tanácsoltam az igazság érdekében. Arra kérem most is az esküdt urakat, ha úgy találják, hogy a vád érvei elegendők, mondják ki az ítéletet lelkiös-meretők szerint, mert ezzel az Istenség előtt számolniok kell.

En is kijtettem ezen azót, hogy Isten-ség. Nem hoztam volna fel ezen szentséget, de a közvédlő ur ez irányban bölcs fejte-getései erre utalnak. Én csak kérdéseket tudok feltenni, de azokra megfelelni nem tudok. Feleljen ezekre az általam nagyra-becsült és nagyrabecsülésemet joggal ki-

érdemeit ügyész ur és akkor neki jut a palmaág.

Miért kellett Mózesnek a pusztán meghalni, mikor hitsorsosai a Kánaán földére jutottak?

Miért kellett Sokratesnek méregpoharat inni?

Miért kellett Rákóczinak Rodostóban meghalni?

Miért kellett Kozsuth Lajosnak imá-dott hazájától messze száműzetésben élni?

Miért kellett Erzsébet királynénak, ki életében is martir volt, vadállati gyilkos tör-álatl kimulnia?

Miért kellett a páratlan jószívű király-nak, ki a halálbüntetést országában eltör-ölte azzal a bölcs indokolással, hogy ha életet nem adhatunk, nincs jogunk elvenni — Umberto királynak martir halált halni?

Miért kellett Dreyfusnak az ördög szí-getén évekig szenvedni?

Ne kutassa tehát a közvédlő ur a gondviselés rejtelmes utait. Ezzel bűnössé-gét bizonyítani szerencsétlen vállalkozás.

Azután czáfolja egymásután a vád-érveit és azt bizonyítja, hogy azok a bűnös-ség megállapítására nem elegendők. Fel-mentő ítéletet kér.

A védőbeszéd elhangzása után vádlott mondta el védelmére a következő pár szót: Barasztó volna az én ártatlanságomra nézve, hogy olyan súlyos váddal terheljenek, mint Steuer Sándor és Grosz Etel. Ártatlannak érzem magamat, tessék felmen-teni!

Ezután következett dr. Szücs Miklós hosszantartó elnöki magyarázata az esküd-tekhez.

Tanácskozásuk hosszan, csaknem két óra hosszáig tartott. A bizottsági tagok, ügyvédek és hallgatóság rendkívül érdeklő-dőssel és kíváncsisággal várták a hozandó határozatot. Végre megszólalt a kivonulást jelző csengő és az esküdtek komoly arc-zal vonultak be a tárgyaló terembe.

Néhány perc telte bele, míg az összes érdekelt felek megjelentek és a vádlott tá-vollétében felhívta az esküdtek elnökét dr. Szücs Miklós, hogy hirdesse ki a hatá-rozatot.

Zádor Lajos lépett ekkor előre és mondta, hogy becsületesemre és lelkiismer-temre Isten és ember előtt igazolom, hogy az esküdtek határozata az első kérdésre 7-nél több igen, második kérdésre nem.

Ennek az ítéletnek az alapján a törvényszék Sívágó Jánost 4 és fél évi fegyházra ítélte.

Az ítélet kihirdetése éjjel 12 órakor történt meg.

ÚJDONSÁGOK.

Gyalázat a nagyerdőn.

Tönkretett ártatlanság!

Irtózatos, olyan büntény, sőt elré-mítő brutalitás történt tegnap délután, tehát fényes nappal a debreczeni nagy-erdőn, amely arczába kergeti minden becsületes érzésű, minden tisztességes gondolkodásu embernek a vért.

A felháborodás alig ad annyi hig-gadságot és nyugalmat nekünk, hogy ezt az esetet megírjuk. A női ártat-lanság ellen történt brutális merénylet. *Egy tizenhatéves, tiszta uri leány ham-vasságát vették el erőszakosan.*

A leány egy debreczeri intelligens

család tagja, aki szép és fiatal. Ott sé-tált egy joghallgató ismerősével. Egy-szerre, váratlanul, mint valami fenev-adak, négy kőműves legény rohant ki a bokrok közül, megrohanták az uri leányt, bedugták a száját, és kétségbeesetten hiába védekezett, bevonták a sűrűbe és ott letelepték a földre.

A joghallgató, a kire nézve a tul-erővel szemben csak a segélyért futás maradt, — irtózatos még leírni is — későn érkezett. Mire ő és vele a rendőr megérkezett, a gyalázatos fenevadak, a bíróra való gazemberek már kerekét oldották.

A szívükben megtört szülők sürgős rendőri intézkedést kértek s amint a késő éjjeli órákban értesülünk, a rendőr-ségnek sikerült mind a négy kőműves legényt kinyomozni.

* A Debreczeni Dalegylet es-télye.

Jövő hó 1-én, csütörtökön tartja a Debreczeni Dalegylet évenként több ízben tartani szokott dalestélyét a nagyerdei Do-bos pavillonban. A Dalegylet ezuttal a leg-újabb pályadíjnyertes darabokkal fog föl-lépni, melyekben méltán gyönyörködhetnek mindazok, kik a fényesnek ígérkező estélyen részt vehetnek. A meghívók már szétül-dettek. Az estélyen Rácz Károly zenekara fog játszani, bemutatva legújabb bravur darabjait, az ő megszokott praecisításával. Pártoló és alapító tagok tagsági jegyeiket használhatják.

* A honvédhuszár laktanya kibővítése.

Tegnap délelőtt polgári és katonai vegyes bizottság tanácsko-zott a városházán Komlóssy Arthur fő-jegyző elnöksége mellett, melynek tár-gyát a honvédhuszár laktanyának a legénység megszaporítása folytán szük-ségessé vált kibővítése képezte. A vá-rosi tanács küldöttei igen boros ban-gulattal fogadták Aczél Géza főmérnök azon előterjesztését, hogy a tervbe vett új építkezések, — legénységi szobák, istállók, lovarda és egyéb mellékhelyi-ségek — építési költségei 230—250,000 korona körüli összegbe kerülnek s bár mindannyian átlátták, hogy katonai szempontból a bővítések feltétlenül szükségesek, nem késték kijelenteni, hogy a város jelenlegi nehéz pénzvív-szociai mellett alig van reá kilátás, hogy a bizottsági közgyűlés ezen újabb terhelhetést megszavazza. Az sem volt nagyon kecséktető, hogy a tervbe vett befektelési összeg után a honvédelmi kincstár 7%-nak megfelelő bért fizetne, mert nem bérekre van szorulna, hanem tőkékre, a melyeket bizony a sok nagy építkezések mind felemésztettek. A rész-letek kidolgozását a szakértők ma be-fejezik s a megállapodásokat tartalmazó jegyzőkönyvet úgy polgári mint a ka-tonai részről aláírják s azután terjesz-tik felettes hatóságaik elé. Azt hisszük, hogy ha csakugyan megszavazza a szük-séges összeget a közgyűlés, az csak vagy újabb kölcsön vagy más pénzügyi művelet folytán fog fedezetet nyerni.

*** Süket férj és vak feleség.** Egy elaggott házaspár emelt panaszt tegnap a rendőrségnél, ismeretlen tettesek ellen. A szegény házaspár mindegyikének van valami fogyatkozása: a férfi süket, a nő pedig vak. A gonosz de még ismeretlen tolvajok tudtak az ő hibájukról, könnyen kijátézták az öregeket. Hol ezt hol azt vitték el tőlük. Eddig több mint húsz korona kárt okoztak nekik. Minden óvatosságuk kárba veszett. Végre is elhatározták, hogy a rendőrséghez fordulnak eltalomért, ahol más, jobb eredmény hiányában megnyugtatták a két öreget hogy majd elcsipik a tolvajokat, akik ráadásul keményen meglakolnak tettükért. Szegény öregek, akik hisznek és boldog tolvajok, akiket nem tudnak elogni. Milyen gyönyörű anomália ez?

*** Felhívás a debreczeni iparosokhoz.** A debreczeni ipartestület elnöksége felkéri az összes képezett iparosokat, hogy a folyó hó 20., 21. és 22-én d. u. 6-tól 8 óráig a főiskolában és a Barcsay-házban (Csapó utcán) valamint 23-án d. e. 9—11-ig, d. u. pedig 3—5 óráig a főiskolában megtartandó iparos tanoncziskolai évf. záró vizsgálatokon minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

*** Eljegyzés.** Erdei Pál kedves leánya Zsuzsika jegyet váltott Szilágyi István vasuti felügyelővel. A jó ismerősök szerencsekívánatai fűződnek az eljegyzéshez.

*** Táncmulatság szabad ég alatt.** A debreczeni kereskedő ifjak dalköre érdekes mulatság rendezésén fáradozik. Ezt a mulatságot a jövő hó folyamán a nagyerdőn, még pedig az új lövölde melletti részen, szabad ég alatt fogja megtartani, terv szerint délután négy órakor különféle társas játékokkal veszi kezdetét a mulatság zöld galyakkal körülkerített nagy térségen. Este házilag előállított társas vacsora lesz, amelyet táncvizigalom fog követni. A táncvizigalom folyamán, az egyes szünetek alatt a kereskedő ifjuság daldárdája szórakoztatja a közönséget. A mulatság összes költségeit a rendezésre vállalkozó ifjuság fedezi s a hölgyek, de meg egyáltalában senki a meghívott vendégek közül beléptéridiját nem fog fizetni.

*** A debreczeni honvéd és szabadságemlék.** A honvédemlékek és szabadságemlék létesítése tárgyában alakított bizottság 1901 évi június hó 22-ik napján, azaz szombaton, délután 5 órakor a Csokonai szobában Komlóssy Arthur főjegyző elnökelete alatt ülést tart. Tárgy: A szabadság szobornak Tóth András szobrász által átdolgozott mintájának megsemmisítése.

*** Egy szélhámos üzemei.** Egy furfangos szélhámos különféle ravaszsgal akart egy pár jó módu lakost megkárosítani. Tegnap előtt a Péterfián beállított egy polgár családnhoz és azon hiszembben, hogy a családfő nincs otthon bátran előadta mondókáját és kétszáz korona kártérítést követelt a ház urnőjén, mert az ő kutyájok

megharapta a vadász ebét, és az elpusztult. Azért jött, hogy jobb lesz a szép szerével megegyeznek, mirrtha perre kerül a dolog, mert akkor kétszer annyit fognak fizetni a perköltségekkel együtt. A megrémült uras már-már kiakarta fizetni, mikor férje éppen idejében hazaérkezett. A férj szonnal tisztában volt vele, hogy közönséges csalóval áll szemben, első dühében botot ragadott és kiverte az ismeretlent. Utóbb azonban megbánta elbirtelenkedését, hogy át nem adta a rendőrségnek, mert mint később értesült másoknál több szerencsével próbálta meg csalását. A szélhámos üzemeire felhívjuk a közönség figyelmét, hogy az első alkalommal rendőrnök szolgálatába át.

*** Nehezen jött — könnyen ment.** Paár Ferencz kőfaragó segéd tegnap a takarékpénztárból negyven forintot vett ki, hogy vele szükségleteit fedezze. A nap folyamán, míg munkájával volt elfoglalva, ismeretlen tettes ellopta pénzét, Paár este észrevette a pénz eltűnését s még az éj folyamán jelentést tett a rendőrségnél.

*** A böszörményi hasmetsző.** Hajduböszörményi tudósítónk véres esetről értesíti lapunkat. Tizenhetedikén reggel, a Rákos János házában történt az eset. Az öreg Rákos János, aki felett az idő már nagyon eljárt, igen könnyen ragadtatta méregre magát. Ezen a napon is szóváltása volt a feleségével, sőt egy nagy éles kést is felkapott, hogy megöli a hitetársát. Az asszony azonban idejében elmenekült. Ezzel azonban még nem lett vége a dolognak. Sőt ellenkezőleg. Rákos János azt, hogy a felesége kiszabadult a karmai közül, annyira dühbe hozta és elkésesítette, hogy a kést a saját hasába dőlte és teljesen felhasította. Hogy azonban halála gyorsabban bekövetkezzék s kínokat ne érezzen soká, keresztül vágta a torját is. Az eset híre Böszörményben nagy szenzációt keltett.

*** A debreczeni vasutasok nagyértekezlete.** A vasuti tisztviselők helyzetük javítására országos mozgalmat indítottak. E mozgalomban a vezető szerepet a füzsei tisztviselők, mintegy negyvenen viszik, akik felhívásukkal elárasztották az egész országot és Debreczent is. Ebben szükségesnek és elodázhatatlannak tartják a vasut hálózat összes hivatalnokainak sürgős tömörülését, hogy így együttes törekvéssel a megoldás mielőbbi lehetősége elkészíthető legyen. Mindenki, még a vasuti dolgok iránt laikus közönség is belátja, hogy a vasutas hasonlíthatatlanul nehezebb és felelősebb testet-lelket kimerítő szolgálatot végez, mint akár melyik állami tisztviselő. Ezzel szemben a fizetése nem áll arányban s helyzetük immár elviselhetetlen. Céljuk, hogy anyagi helyzetükön javítsanak és a rég óhajtott megfelelő szolgálati pragmatika megalkotását kieszközöljék. Merő anyagi helyzetük javításával remélik elérni azt, hogy rendezett viszonyu, adósságokba el nem merülő családjának jövője felett nem töp-

rengő s így megelégedett és önértetes tisztviselő lehessen minden vasutas. Mig így a szárnyas kerék derék munkásai hiába várják sorsuknak jobbrafordulását, elvesztik bizalmukat még a gondviselésben is és tompa lemondásban, sötét életnézettel, lelkesedés, odaadás nélkül morzsolják le napjaikat. A mindvégig szép hangon tartott felhívást megküldték a debreczeni üzletvezetőség és az állomás tisztviselőinek, akik, mint értesülünk, legközelebb e tárgyban gyűlést rendeznek. A füzseiek mozgalmához a zágrábi állomás és a zágrábi üzletvezetőség tisztviselői táviratilag jelentették be csatlakozásukat. Ugy értesülünk, hogy lelkesedéssel csatlakoztak hozzájuk legközelebbi nagygyűlésükön a debreczeni vasutasok is.

*** Veszedelmes sonkák.** A rendőrség bünygyi osztálya árverést rendez. Harminczkét darab sonkát árvereznek el ipari célokra. Tegnap kobozták el egyik helybeli bentestől, mivel a közegészségre ártalmasaknak találták a sonkákat. A sonka áruba bocsátóját még meg is büntetik.

*** A vigécztvörvény életbeléptetése.** Az 1884. évi XVII. t. cz. 50. §-át módosító 1900. évi XXV. t. cz. ez évi július hó 1-én lép életbe. A törvényozikk a megrendelések gyűjtését korlátozza s főbb intézkedései a következők: A kereskedő csak saját lakhelye területén gyűjthet megrendelőket, minden korlátozás nélkül. Idegen területen csakis hasonló iparággal foglalkozók lehetnek megrendelő-gyűjtők és ezek is csupán akkor, ha a megrendelő erre levélbeli felszólítást intéz a kereskedőhöz. A vigécz köteles az illető területen, ahol megrendelőket gyűjt, iparigazolványt váltani és általában hatósági ellenőrzés alá esik. Falusi gazdák megrendelése csak a községi hatóság előtt aláírtan érvényes. Birtokosokat csakis akkor lehet áru-megrendelések miatt megkeresni, ha egyuttal iparteleppel is bírnak. Egyszer és mindenkorra szóló megrendelések érvénytelenek. A visszaélésen kapott vigécz letartóztatható árucikkei (minták) elítélése esetén elárverezendők s befolyt összeg hovaforrdítása iránt a pénzbüntetésekéről szóló szabályok a mérvadók. Kivétel e törvény alól az irodalmi termékek vigéczze, továbbá a metszetek és szinnyomatok vigéczzei. A törvényt a kereskedelmi miniszter hajtja végre.

*** Figyelmeztetés.** Tisztelettel felhívom a nagyérdemű vevő közönség becses figyelmét kik a Berettyó-Ujfalvai ártézi üdítő vizet pártfogolai sziveskednek hogy a birtokokban levő, saját pecsétünkkel ellátott üvegeket csakis Sarkady Lajos úr képviselőnknek üres állapotban kicserélés végett átadni kérjük, nehogy az üvegek esetleges oly forma vizes üvegekért mint a mieink kicseréltetnek.

Továbbra is b. bizalmukat és pártfogásukat kérjük. *Ártézi forrásvíz vállalat.*

*** A hölgyeknek** miadig nagy gondot okoz a toalette; ennek egyik legfőbb kelléke a mell-fűző (mieder), mely széppé, plasztikusá teszi a természetet, még azoknál is, kiknél a szép szabályos forma nem adódott meg. Önök azt hiszik, hogy ezt bárminő

fűzővel elérhetik? Nem. Azok a külföldről beözönlő fűzők nemhogy csinosabbá tennék a termetet, de egészségi szempontból ártalmasak. Orrosi vélemény szerint ezek a testhez szabálytalanul simulnak és így meggátolják a vérkeringést, amelyből leggyakrabban a legnagyobb betegségek származhatnak. Ezt elkerülhetjük és a külföldre sem küldjük pénzünket. Van Debreczenben Goldstein Karolinának (főter, Biedermann-palota) egy kitűnően berendezett mell-fűző (mieder) gyára, ahol csak mérték szerint készülnek a mell-fűzők; tehát egészségi szempontból teljesen megfelelnek az orvosi szabályoknak. Különben a gyár már számtalan nagy szaktekintélytől bír elismerő levéllel. Mell-fűzők a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig hat óra alatt elkészülnek.

* **Párbeszéd a korzón.** Barátom ez a nagy melegség egyszerűen tűrhetetlen!

— Ha csak az a bajod, azon lehet segíteni. Látod, nekem nincs melegem. Vettem *Fekete Jakabnál* a Kistemplom mellett, *finom szalma kalapot, vékony nyári inget, könnyű és mégis tartós cipőt, szép nyári nyakkendőt.* Mindozeket *Fekete Jakab* olyan olcsón adja, hogy ezért bizony nem érdekes a nagy melegséget szenvedni.

En mindenkinek ajánlom *Fekete Jakab* üzletét, mert ez az egyedüli *férfidivat üzlet*, ahol csakis valódi *divatos újdonságokat árulnak.*

* **Rózsza arozkenőcs,** szeplő, májfoltok, persenések ellen legjobb gyógyászati termék. Teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, nem avasodik soha. Üdéséget, bájt kölcsönöz az arcznak. Egy tégely ára 1 korona. Hozzá szappan 60 fillérért kapható Francisc és Jóna drogueriájában, Kossuth-u. 2. sz. *Ugyanott mindenféle toilett-csikkeket kaphatok.*

* **Legjobb orvosság.** Mindazok, kik gyomorhaj, étvágytalanság, rossz emésztés, máj fájdalmak, kólika, vérszegénység, ideges foglaltságban szenvednek, használják a világhírű Pserhofer vértisztító labdacsokat, melyek teljesen ártalmatlanok, gyorsan és biztosan hatnak és a legelsőrangú orvosok által ajánlatnak. Hasznos szolgálatot vélnünk tenni t. olvasóinknak, ha e kitűnő szert b. figyelmükbe ajánljuk. 1 tekercs, mely 6 doboz á 15 labdac 1.05 frt. A pénz előleges beküldése után 1 tekercset 1.25 frttért, 2 tekercset 2.30 frttért, 3 tekercset 3.35 frttért küld bérmentve Pserhofer J. gyógyszerészre, Bécs, I. Singerstrasse 15.

SZÍNHÁZ.

Az Uránia első előadása. Az Uránia tudományos színház első előadását ma este tartja meg a színházban. Ez alkalommal a *Tizenkilencedik század*, nagy látványosság kerül színre. A mű részletes ismertetését mai lapunk tárcza rovatában találját meg olvasóink.

Az egyetemi hangverseny. Az a szép hangverseny, amelyet az egyetem ügyéért lelkesülő bizottság június hó során az egyetem javára *Fedák Sári* és *Rákosi Szidi* művésznők közreműködésével tervezett, *egyelőre* elmarad. Elmarad pedig azért, mert *Fedák Sári* arról értesítette a rendező bizottságot, hogy *nincs abban a helyzetben miképp július közepéig Debreczenben szerepelhessen.* Mivel azonban Debreczennek éppen a színházat látogató közönségéből nagyon sokan éppen ezen

időben lesznek távol nyaraló helyeken, nem lehet teljes garanciát találni arra, hogy az egyetemi hangverseny július július hó folyamán sikerrel megtartható legyen. A bizottság tehát a jó ügy és a siker érdekében is elhalasztotta a hangversenyt és csak szeptember hó első felében fogják megtartani.

TÁVIRATOK.

Angol-spanyol viszály.

Madrid, június 19. A gibraltári kérdés élénken foglalkoztatja a közvéleményt. Az egész spanyol sajtó fenyegetést lát az angol alelházban elhangzott beszédekben és annak a nézetnek ad kifejezést, hogy Anglia nem sokára fölfogja vetni az ugynevezett nyugoti kérdést és ekkor Spanyolországnak majd nyilatkoznia kell, hogy Anglia vagy Franciaország mellett foglal-e állást. Siivela volt miniszterelnök egy itteni lap tudósítója előtt úgy nyilatkozott, hogy a kérdés igen kényes, de nem hiszi, hogy Anglia a dél-afrikai háború befejezése előtt komolyabb akciót kezdhetne.

Családi dráma a sztrájk miatt.

Resicza, június 19. A resiczai bányász sztrájk miatt ma itt véres családi dráma történt. A munkások többsége munkába állott. Gömöry József kalauz is munkába küldte a fiát. Erre a fia kijelentette, hogy nem megy, hanem a sztrájkolókkal tart. Gömöry a fiára lőtt, a golyó homlokán találta, sérülése veszedelmes.

Elfogott kereskedő.

Berlin, június 19. Lantay István budapesti fűszerkereskedőt, a kit üzletének felgyújtásával gyanúsítottak, ma itt elfogták.

Angolok és búrok.

Köln, június 10. Botháné elmondta Krügernek, hogy a búrok kétszer is elfogták Frensch tábornokot. A második elfogatásnál agyon akarták löni, de akkor becsületszavát adta, hogy a búrok ellen nem harcol, Frensch megszegte becsületszavát, amit Kitchener lord azzal akart jóvá tenni, hogy ezer búr foglyot szabadon bocsátott.

Tőzsde.

Goldstein Mór debreczeni bankiroda jelentése.

— Esti zárlat. —

Buza októberre . . .	8.09
Rozs októberre . . .	6.89
Zab októberre . . .	6.28
Tengeri júliusra . . .	5.46
Tengeri 1902 májusra . . .	5.14

Az irányzat szilárd.

Amerika $\frac{1}{4}$ centtel magasabb, Berlin $\frac{3}{4}$ márkával olcsóbb.

HIREK.

Éjjeli posta.

× **Kinai kollégium Londonban** (Éjjeli express tudósítás.) Kína kezd divatba jönni Európában. Ugy látszik, hogy a különféle nemzeteknek Kinával való szorosabb érintkezése nem maradt eredmény nélkül. Mint Londonból jelentik, ott a napokban egy kínai kollégium nyílt meg, melynek máris száz európai hallgatója van, akik többnyire a diplomáciai pályán működnek, vagy oda készülnek. Van a hallgatók közt azonban több kereskedő és ügyvéd is. A tanárok száma tíz, akik mind tősgyökeres kínaiak. A kollégium főtárgya a kínai nyelv, továbbá a kínai közigazgatási és büntetőjog és a kínai porrendtartás.

× **Affér.** (Éjjeli express tudósítás.) Folytatása is van immár annak az incidensnek, a mely a delegációnális ülészek folyamán Krieghamner közös hadügyminiszter és Kober, a katonatisztek nyugdíjintézetének elnöke közt történt. Mint Bécsből jelentik, ma becsületbiróságot alakítottak, a mely hivatalosan lesz tisztázni az ügyet.

× **Koritovszkyt letartóztatták.** (Éjjeli express tudósítás.) A hírhedt lengyel szélhámos, lovag Koritovszky Mór Konstantint ma délben a rendőrség letartóztatta. Nem először éri ez a malőr Koritovszkyt, aki állandóan olyan „üzletekkel” foglalkozik, a melyek közel tartják a börtön küszöbéhez. Most is öt-hat büntető panasz van ellene. A letartóztatás arra a följelentésre történt, melyet dr Klein Rezső fővárosi ügyvéd adott be ellene néhány nap előtt Halász Zoltán dabasi földbirtokos nevében. A szóban levő körmönfont csalásban több ismert üzorásnak is része van. Koritovszkyt még ma délután átkísérik az ügyészséghez.

× **Havazások.** (Éjjeli express tudósítás.) Bécsi tudósítónk jelenti, hogy Meránból és Teplitzből kapott értesítések szerint ezeken a helyeken erősen havazik. Gráczból pedig sürgőnyzik, hogy egész Mürzzuschlagig hó alatt van a vidék. A Semmering is hóval van fődve.

× **Agyonvert szélhámosok.** (Éjjeli express tudósítás.) Két veszedelmes szélhámost ért utól a végzete e napokban Bánhegyesen. A múlt héten ugyanis — mint nekünk írják — két uriasan öltözött ember érkezett kocsin az említett faluba s alig hogy a vendéglőben lezártak, a vendéglős előtt vállalkozóknak adták ki magukat, a kik azért jöttek, hogy kubikosokat szerződtesse a Béga-csatorna vízipítési munkálataihoz. Az egyik Réty Kálmán mérnöknek, a másik pedig Jeniech Ödön vállalkozónak adta ki magát. A vendéglőstől másnap már az egész falu megtudta, hogy munkás emberekre van szükség állandó munkára. Siettek is tehát az emberek jelentkezni az uraknál, akik formászerű szerződést írtak alá az emberekkel, de az aláírótól 3 korona foglalót is szedtek biztosíték fejében. Pénteken este érkeztek az

időnek a vasárnap estig már több mint 200-an jelentkeztek, kik valamennyien lefizették a 3 koronát. Hétfőn azonban váratlan dolog történt. — A két szélhámos ugyanis megfordult Pitvaroson és Földeákon is, mindkét helyen munkásokat szerződtek biztosítékkal s mikor már nem volt több jelentkező, a beszédett biztosítékokkal megugrottak. Hétfőn négy pitvarosi ember érkezett Bánhegyesre, kik a megszökött vállalkozókat keresték. Mikor megtudták, hogy ott vannak, az odaváló embereknek elmondták, hogy becsapták őket. A vállalkozók, amint neszt vették a dologra, gyalogszerrel a földeken keresztül akartak menekülni, de a rászédett nép utjokat állotta és Jenisch Ödönt, akit tulajdonképpen Pöschl Ignácznak neveznek, agyonverték. A másikat pedig, kinek a valódi neve Kreitzer Simon, ugy összeverték, hogy életben maradásához nincs remény. A csendőség megindította a vizsgálatot.

Gyermekgyilkosság véletlenségből.

— Saját tudósítónktól. —

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt Bánkon. Egy odaváló jó módu gazda véletlenül agyonlőtte egyetlen fiát s e miatt való elkeseredésében az apa öngyilkos lett. A szomorú eset részletei a következők: Pudás Antal bánki lakost már rég bántotta az a dolog, hogy a legszebb idei csirkéit a szomszéd macskái elhordják. Hétfőn reggel is öt darab csibe veszett el, a mit elpanaszolt Pudásné a férjének.

Pudás ekkor megtöltötte a fegyvert ólomdarabokkal és meghagyta a házbelieknek, hogy ha észreveszik a macskákat, szóljanak neki. Nemsokára a cselédleány azzal a jelentéssel jött, hogy egy nagy macska az istálló mellett lévő kerkerítésen ül. Pudás lerette a töltött fegyvert, kiment az eresz alá és onnan célba vette a macskát. Abban a pillanatban lépett ki az istállóból Pudás 17 éves fia, kit a golyó halántékon talált és rögtön meghalt. Pudás rémületében maga ellen akarta fordítani a fegyvert, de a felesége ebben megakadályozta. Mialatt azonban az összefutott szomszédok a vérző fiu vektetésével és elhelyezésével foglalkoztak, Pudás felment a padlásra és ott felakasztotta magát.

Az eset hírére megjelent Pudáséknál a bíró és jegyző s mikor ezek az öreget kiakarták hallgatni, a padláson felakasztva találták. Ez a kettős csapás annyira hatott Pudásnéra, hogy összeesett s az nap nem is tért magához. A szerencsétlenség általános megdöbbenést és részvétet keltett a lakosság között.

CSARNOK.

Angyal és ördög.

(Folytatás.)

Kedvesebb meglepetés nem is érhetne a különben hiszékeny vendéglősnét. A csodálatból és bámulattól alig tudott bevágni lenni.

Mari asszony sorsa szedegette előtte a divatosnál divatosabb ruhákat. Magának csináltatta, még nem is volt rajta. Fájt ugyan valamennyire a szive, de hát meg kellett tenni, oda kellett adni, nehogy megtudja mi oka lehetett volna más arra, hogy olyan nagy kalapácsot hozasson magának.

Amíg a vendéglősné örömmel és gyönyörködve nézte a ruhákat, azalatt Mari asszony váratlanul szentelhetett gondolatának magát.

Jól gondolkodtam! A vendéglősnét csakugyan nagyon meglepte az ajánlat és nem is sejti, nem is fogja soha sem sejtini, hogy mire kellett hát nekem a kalapács.

Mikor már a vendéglősné jól kigyönyörködte magát a drága ruhák nézésében, így szólt hozzá Mari asszony.

És most vendéglősné, hordjon el mindent. Vigye a ruhákat a szobájába és gondoskodjék egy kis jó ebédéről. Délután már itt hagyom, mert visszautazom családomhoz, ahova én akarom elvinni először mindazokat a jó híreket amiket magától itt hallottam.

— Elmegy a nagysága?

— El.

— Nem maradhat tovább?

— Hát hogy maradhatnék. Hiszen édes lelkem én azért küldtem el magát tudakozódní arról, hogy az én rokonaim mikor utaznak haza, hogy én még megelőzhessem őket. Rám nézve nagyobb boldogság nem létezhet, mintha én érek előbb haza, megelőzöm őket és elmondom mindent. Elmondom, hogy milyen dús gazdagok lettünk, hogy meg van a kis Edith, hogy teljes tökéletes a mi boldogságunk. Képzeld csak el, milyen határtalan örömet fogok én ezzel szerezni otthon a mi jó szüleink és rokonainknak.

— Igaz, igaz van nagysága. Tudom eléltányolni. Most már én is azt mondom, hogy csak tessék vissza, tessék haza utazni és megvinni a jó híreket. De kérem a nagyságát, hogy engem ott se felejtse el.

— Soha! Hiszen maga vendéglősné mindig olyan jó, szives és előzékeny volt velem szemben.

A vendéglősné csakugy hizott a dicséretbe és sietve ment a jó ebédéről gondoskodni. Mari asszony pedig azon örvendezett, hogy jól sikerül neki minden.

(Folyt. köv.)

PARÁDI

ÁSVÁNY-VIZ

kiváló gyógy- és borviz.

Főraktár: Debreczenben,

CSANAK JÓZSEFNÉL.

Kapható ezenkívül minden fűszerkerkedésben és vendéglőben.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetőség Debreczen.

14362

szám.

III. 1901.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Szatmár-Németi állomásán 1901 évi december 31-én a vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az egy koronás bélyeggel és „ajánlat a m. kir. államvasutak szatmár-Németi állomásán levő vendéglői üzlet bérletére” — felirattal ellátott, nemkülönbben a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1901 évi július hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján, térítve vevénnyel nyújtandó be; — ugyanazon időpontig bántéppénz fejében pedig 600 (Hatszáz) korona készpénzben küldendő be, függetlenül az ajánlattól, a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Tisza-palota II. emelet 25 ajtó) hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők; miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára — szabadon választassanak.

Debreczen, 1901. jun us hó.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

Apró hirdetések.

Díja: 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 8 fillér.

Apróhirdetések előre fizetendők.

A Méltóságos főispán úr és Dr. Balkányi Miklós úr szőlő telepeik mellett 7 és fél katesztrális holdföld eladó, szőlő földnek igen alkalmas, értekezhetni iránta a tulajdonossal Péterfia-u. 36 szám alatt.

Tanuló fővételik rőfös és rövidárú üzletbe. Értekezhetni: József kir. her.-utca 56. sz. a.

Katona keztyük mesás, javítás-al együtt párja 16 fillér (8 kr.) Péterfia-utca 37. szám.

Igyunk Berettyó-Ujfalui üdítő vizet, kapható minden fűszerüzletben és kávéházban. Főraktár: Péterfia-u. 25.

Dégenfeld-tér (Kenyér-piacz.) 8. sz. ház olcsóért eladó. Vendéglőnek, üzletnek kitűnő hely. Tulajdonos Timár-u. 17. lakik.

Glazé-keztyük tisztítását jutányos áron vállalom. — Péterfia-utca 37. sz.

Eladó egy sárgára festett, nyujtós, kivágott féderes koci, 90 forintért. Értekezhetni: Battyányi-u. 3.

Igyunk ebesi ártezi üdítő vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár: Piacz-utca 7. szám.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle Pemeteffü cukorka. Kapható Borsy-czukrászdában és Francies és Jóna usak üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Legolcsóbb bevásárlási forrás. Neumann és Weisz, festék, zs. radék, szerszám vasalások, faragványok, görlecek és zománcozott konyha edények gyári raktára. Debreczen, Hatvan-utca 5. szám.

Szintartó gyermek, női és férfi harisnyák minden minőségben jutányos áron beszerezhetők. Márton Gyula férfi és női divatüzletében, Bika szálloda mellett. Harisnya fejeléseket elvállal.

Részlet üzlet. Minden nős és állandó lakással bírógén csekély heti, vagy havi részletfizetésre vásárolhat vásznakat, kész férfi és női blúznyöket, női kabátok és gallérokat és mindenféle kézműárakat Kaiser Salamon üzletében; Hatvan-utca 2. sz.

Horváth András

SZOBA- ÉS TEMPLOM-FESTŐ.
DEBRECZEN, Piacz-utca 21. sz. a.
(a Tisza palota átellenében)

Elvállal mindenféle szobafestéseket tapetirozásokat, templomok festését, oltárok és szószékek aranyozását a legművésziességben kivitelben.

Mezei Gyula
női divat áruházában,
Piacz-utca Biedermann-ház.

Üzlethelyiség

változtatás miatt
= mélyen =
leszállított árak

Ruhaszövetek, cretonok, zefírek, delének, kezdett munkák, kész blouzok, ruhaaljok-napernyők, ruhadíszek és kellékek.

Uz letberendezés és a két oldal kirakat eladó

A tavaszi és nyári idényre
a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárakból szabadalmazott

JÉGSZEKRENYEK ET,
önműködő Fagylaltgépeket.

Legjobb minőségű
Szódavíz-készülékeket.

Tükrözött
Kerti golyókat,
sodronyborítókat

és szabadalmazott
legujabb befűző üvegeket

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árak mellett ajánl:

KASZANYITZKY ENDRE
üveg, porcellán, lámpa, háztartási és díszárak nagykereskedése.

DEBRECZEN, Piacz-u. 57

BOB ÁRJEGYZÉK
Csanak János
nagy vadasi termelése.

1 lite: Kövidinka ... 72 fillér.	1 liter Kadarka ... 72 fillér.
1 liter Fzerjő ... 84 fillér.	1 liter Garbenet ... 1 kor.
1 liter Risling ... 84 fillér.	

Vendéglősök és koresmárosoknak-hordó vételnél külön kedvezmény.
Kapható egyedül
CSANAK JÓZSEFNÉL
DEBRECZENBEN.

Csöd-tömeg eladási hirdetmény.

Vb. Goldstein M. debreczeni kézműáru nagykereskedő czég csöd ügyében közhírré teszem, hogy nevezett csöd ideiglenes válaszmánya a csöd-tömeghez tartozó és a csödtömlőben 150—2384. tételszám alatt felvett 32068 k. 30 f. beszerzési áru és 18006 k. 34 f. becsült kézműáru cikkek továbbá a csödtömlőben 2385—2403 tételszám alatt felvett 4977 k. 20 f. beszerzési áru és 1582 krra becsült összes bolti berendezések és felszerelések egy tömegben zárt ajánlati verseny útján értékesítését határozta el.

A csöd-választmány ezen határozata folytán felhívom mindazokat, kik ezen árakra és berendezésekre igényt tartanak, hogy lepecsételt borítékban tett ajánlataikat az alatt meghatározott bánatpénzzel együtt alulírott tömeggondnoknál legkésőbb folyó évi június hó 28-ik napjának d. u. 4 órájáig annál is inkább adják be, mert az ezen idő után érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

Az ajánlati feltételek a következők:

1. Ajánlattevők tartoznak az ajánlattal egyidejűleg a becsérték 10%-át, vagyis 1958. k. 83 f. készpénzben bánatpénzül letenni és ezen feltételek egy példányát sajátkezüleg aláírni.

2. Az ajánlat az ajánlattevőt a benyújtás időpontjától kezdve feltétlenül kötelezi, a csöd-tömegre nézve azonban csak az állandó válaszmány által történt elfogadás esetében válik kötelezővé.

3. A válaszmány a beérkezett ajánlatok tekintetében a folyó év június hó 28 napjának d. u. 4 óráját követő legelső ülésében fog határozni és fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlat el, vagy el nem fogadására nézve az ajánlati összeg nagyságára tekintet nélkül legjobb belátása szerint szabadon határozzon.

4. Vevő tartozik a vétel árat, a válaszmány határozatától, illetve annak posta útján való közlésétől számított 8 nap alatt készpénzben kifizetni s egyidejűleg a megvett ingókat a tömeggondnoktól átvenni. A bánatpénz a vételárba beszámítható.

5. Amennyiben a vevő a vételárát, ezen idő alatt ki nem fizetné, vagy az áruraktárt ugyanezen idő alatt át nem venné, letett bánatpénzét elveszti és a válaszmány jogositva lesz az eladott ingók értékesítése tekintetében vevő kárára és veszélyére szabadon intézkedni a nélkül, hogy az újabb eladás folytán elért nagyobb árhoz vagy ezen nagyobb ár folytán bánatpénzének visszatérítéséhez bármely igényt tarthatna.

6. Az áruraktár és bolti berendezés, úgy szintén a csödtömlő naponta irodában az irodai órák alatt közben jöttömmel megtekinthetők.

Kelt Debreczenben 1901. évi június hó 2-én.

Dr Weisz József,
ügyvéd, mint a vb. Goldstein M. kézműáru nagykereskedő czég csöd-tömeg gondnoka.